

LISTER.

Izgnanci.

(Povest iz prvih časov krščanstva.)

(Dalje.)

Iz tega kroga hudičev v človeški podobi jo je odrešilo sedaj naznanilo svobode; kaj čuda, da pri pogledu tako dolgo pogrešane solnčne svetlobe ni mogla prenesti vse blaženo veselje, ampak je padla pri durih ječe na tla ter dala v potoku solz duška svojemu sreću. Ko je vstopila potem v hišo svoje tete in ko so se njene mlajše sestrice vriskajoč in poskakajoč vrvele okrog nje, tedaj jih je mogla samo molče objeti in jih med jokom in smehom pritiskati na srce. Poklicanemu zdravniku se je le polagoma posrečilo, pomiriti ji v največji meri napete živce.

Saj pa tudi ni bila samo njena svoboda, koje veselje jo je premagalo, ampak ukaz senata, ki je klical prognance nazaj, ji je dal nepopisno sladko upanje, da bode videla v kratkem tudi svojega očeta in svojega ženina.

Sicer je napravilo čez nekoliko dni poročilo, da je Gordijan umorjen, da pa Maksimin še živi in da je z mogočno vojsko na potu proti Italiji, v Rimu nepopisno razočaranje in zmešnjavo, toda v tem nevarnem položaju se je spomnil senat svojega nekdanjega ugleda in odločno in z vso energijo je prijel za krmlilo države ter proglasil Pupijana in Balbina, dva moža najboljših lastnosti, imperatorjem.

Ako je že odprtje ječ in izpuščenje jetnikov napolnilo vse mesto z veseljem, tem bolj se je še obnovilo to veselje vsakokrat, kadar je pripeljala kakšna ladja lepo število prognancev nazaj svojim sorodnikom.

Prvi prognanci, ki so se vrnili v Rim, so bili iz bližnje Sardinije.

Ko se je naenkrat, od nikogar pričakovano, razglasilo po temnih hodnikih rudokopov naznanilo: „Svobodni ste; zunaj na morju vas čaka ladja, ki vas popelje jutri nazaj v Rim“, je bilo veselje čez to tako dolgo in nestrpno pričakovano, toda v tem trenutku popolnoma nepričakovano novico, tako veliko, da je mnogo jetnikov napadla neke vrste blaznost. Nekateri so se objemali, drugi so v joku in smehu plesali okrog, tretji so z razprostrtimi rokami zahvaljevali nebo za odrešenje, zopet drugi pa so razbijali orodje, s kojim so morali dosedaj delati. Kako se je zopet ponovilo veselje, ko so prišli jetniki iz teme na solnčno svetlobo, koje mnogi izmed njih že eno ali dve leti, da, nekateri že dalj časa, niso videli! Z otročjo razposajenostjo so skakali sem in tje, kričali, se smejali in jokali ter se zopet in zopet objemali. Ko je potem drugo jutro odrinila ladja, ki bi naj pripeljala več sto kaznjencev nazaj v Rim k svojem, je izbruhnulo veselje vnovič. Dolgo je trajalo, predno so začeli pravilno in v redu veslati, potem pa je letela ladja v enakomernem traku veselo po gladkem morju kakor pušica. Še nikdar ni nihče došel v tako kratkem času iz tega otoka do zaliva Tibere.

Škof Fabijan je z ladjo, ki bi naj pripeljala izgnance nazaj, poslal tudi nekaj dijakov, da bi prinesli vernim bratom okrepčila in pred vsem pa obleke. Na prošnjo Florencije je naročil Fabian enemu izmed teh, naj takoj njenemu očetu kakor tudi Faustinu javi njeno izpreobrnitev; kako rada bi se bila sama peljala naproti, da bi ne bil izrecen ukaz kapi- na to prepovedal!

Iz celega sveta.

Na stare dni novo zobovje je dobila neka 88-letna starica v vasi Altdörf pri Radgoni. Ženica je bila že več let brez zob, a pred kratkim je opazila, da so ji zrastle na gornji čeljusti 3 in na spodnji 2 nova zoba.

Pijanica umorile pijavke. Marko Brezovič iz Balegovca pri Derventi v Bosni se je ponoči preko pe- lja vračal domov. Ves dan je prepil v šnopsariji in bil seveda popolnoma pijan. Na poti je zabredel v globok jarek, a se vendar izkopal iz njega. Nato je na vrhu oblezal in zaspal. Zjutraj so ga našli mrtvega, vsega ogrizenega od pijavk in drugega mrčesa, ki se ga je bil oprijel v jarku in mu čez noč izsesal toliko krvi, da je v itak hladni noči umrl.

Rešeni otrok. Nedavno tega so otroci v Kozar- jih pri Ljubljani brskali po potoku, ki teče ondi mimo nekega vrta. Struga je jako različna: tu voda do členkov, koj nato pa koflja, da ni varno va-njo, ako človek ne zna plavati. Triletna deklica M. P. je za- sla, ko bi trenil, v tako kofljo. Drugi otroci so hiteli po njeno mater. Gostilničarka M. D. je videla prepla- šene otroke, pa jih je vprašala, kaj da se je zgodilo. Ko so ji povedali, da bo P. . . ova Micka v koflji u- tonila, je stekla z dekljo vred k vodi. Tu se ji je nu- dil obupen prizor tonečega otroka. Cepetalo je revše z nožicami, mahal z rokama, pa se ni moglo zagnati nad vodo. Samo lasje so pomahljali iz vode. Imela je že mrtvaške oči. Stopita brž ena za drugo v vodo, se dobro držita za roke, pa jo z grabljami privlečeta h kraju. Deklica je prišla kmalu k zavesti. Sam Bog je dal, da sta bili ti dve ženski tam. Preden bi bila prihitala mati, bi bila deklica gotovo utonila. Ob re- čenem vrtu je lansko poletje utonil dveletni otrok. Sta- riši, pazite na otroke!

Kako se na Ogrskem prodajajo kmečka pose- stva. V Nagy-Szantó v biharskem komitatu so se te dni prodajale nepremičnine kmeta Ivana Gacsi. Naj-

Toda v Ostijo nasproti hiteti, to je smela! Oh, kako se je razveselila, ko je zapazila daleč na obzor- ju ladjo z belimi jadrji! Kakor bliskovito je tudi la- dija hitela po morju, njej se je zdelo kot polževa ho- ja in vsaka ura čakanja na obali ji je bila cela več- nost. Florenciji se je dozdevalo, da že razločuje ljube svojece, ko je bila ladja še daleč, daleč od obrežja od- daljena; ko bi jih bila dolga ječa in neznosne muke še tako izpremenile, med tisoči bi bila Florencija spoz- nala svoja dva.

Od nepopisnega vriskanja na obali stoječega ljudstva pozdravljena se je vendar pripeljala ladja proti izlivu Tibere, kjer so jo pri Ostiji zasidrili. Stotina razprostrtih rok je sprejela na suho izstopiv- še vjetnike; veselja in vriska ni bilo konca.

Florencija je slonela na prsih svojega ljublje- nega Faustina, ki jo je oklenil s svojimi rokami, oba nema od nepopisne sreče. Samo od solz mokre oči so govorile med seboj jezik onega blaženega veselja, za kojega nimajo usta nobenih besed.

Potem je Florencija objela svojega očeta; ah, po vseh nepopisnih mukah in bolečinah zadnjih me- secev je bila ta ura prepolna sreče in nebeskega ve- selja; po temni noči, v koji je — kakor se je zdelo — ugasnila vsaka zvezdica upanja, je napočil sedaj dan, krasen, topel in jasen in smehljajoči angelčki so pla- vali nad njim ter trosili cvetlice skozi sinje nebo, ob- ljubujoč blažena, srečna leta.

Vsled senatovega sklepa, kojega smo zgoraj o- menili, sta dobila Florencij in tudi Faustin vse svoje premoženje in posestvo nazaj. A bilo je še sedaj celo kopico zapletenih opravkov in razprav, kakor tudi de- la na vseh koncih in krajih, predno so si posestvo, ki je bilo tako dolgo v tujih rokah, uredili. Dotični hiš- ni prijatelj, ki se je takrat na prošnjo Florencije to- liko trudil, da je izsledil kraj njenega prognanega o- četa, je stal tudi pri tem delu zvesto ob strani; ko je bilo v splošnem vse potrebno ukrenjeno, je ponudil svoje malo posestvo v bližnjem Tiburu Florenciju na razpolago, da bi se tukaj v tihi samoti s svojimi po- kreplal načeto zdravje.

Tibur, današnji Tivoli, nekoliko ur od Rima na pobočju sabinskih hribov ležeče, s svojimi vodopadi, koje dela tukaj reka Anio, svetovno znano, je bilo ko- šček zemlje, kakoršne si Florencija ni mogla lepše želeti, da bi živela vso svojo srečo. Krasna pomlad s svojo južno lepoto, svetlo, toplo solnce, petje ptičev in vonj cvetlic: vse to se je tem trem srečnim zdelo tako lepo in razveseljujoče, kakor nikdar poprej. Svoj čas je oživela domišljija pesnikov naravo z vilami in nimfami; sedaj pa je videlo oko vsepovsod vsemogo- čno, darežljivo očetovsko roko božjo in vsako veselje je povzdignilo pogled proti nebu k Njemu, ki je u- stvaril vse tako lepo in dobro.

Obletnica mučeništva obeh apostolov-prvakov Petra in Pavla pa je bila vrhunec vse sreče. V me- moriji ali mali kapelici, koje je drugi naslednik Pe- tra, škof Anaklet, sezidal nad grobom apostola v Va- tikanu, je namreč v jutru tega praznika sklenil mladi par zakonsko zvezo, koje je blagoslovil škof Fabian.

Malokdaj so se udeležili rimski kristjani kake poroke s tako številno in prisrčno udeležbo, kakor se- danj; še pač nikdar ni stopil kak par pred duhovni- ka, kojega bi bilo združilo nebo na tako čudežen na- čin. Novoporočencem so klicali vsi iz srca željo: Vi- vatis in Deo, živite v Bogu! Ves Rim se je udeležil sreče mladega para, ko so na večer ob bakljadi in petju veselih pesmi spremljali sorodniki in prijatelji nevesto iz očetove hiše v hišo njenega soproga. Flo-

prvo je bilo prodanih 20 oralov njiv, potem je prišlo na vrsto 5 oralov pašnika. Vzklicna cena je bila 100 kron. Oglasil se ni nihče. Končno je zaklical licita- tor: „Pet oralov polja za 6 kron!“ Sedaj se je oglasil notar Jožef Dienes. Odvetnikov zastopnik — mlad jurist dijak — je ponudil 10 kron; toda notar je pro- testiral, češ, da njegov konkurent še ni polnoleten, in polje je ostalo njemu: 5 oralov za 6 K!

Naloga časnikařev. Na otvoritveni seji medna- rodnega časnikarjega kongresa v Rimu je govoril predsednik mednarodne časnikarske zveze med dru- gim sledeče o nalogah časnikarja: „Na podlagi jav- nega mnenja morajo biti časnikarji: dnevene priče pred velikim sodnim dvorom zgodovine in nepristran- ski sodniki, ki (kakor bi to bilo možno!) vse presoja- jo po svoji vrednosti in resničnih razmerah, brez po- večanja ali pomanjšanja. Oni morajo imeti dar vsepri- sotnosti, vse videti, vse čuti, vse znati, vse pojasniti; morajo biti na ta način oči in uho, spomin in usta družbe — in potem zopet ne smejo nič videti, nič ču- ti, se na ničesar spominjati ter igrati neme v trenot- ku, ko to zahteva višji interes države in družbe. Sle- diti morajo notranji zapovedi stroge vesti in vendar z navdušenjem smatrati stvari drugih za svoje lastne, ne da bi veliko vpraševali zakaj in čemu? Oznanjati morajo bolečine, veselje in častihlepje narodov, biti morajo branitelji nesrečnih in bednih. Biti morajo mednarodni radi svojega poklica in patriotije (domo- ljubi) iz razlogov uma, svobodni umetniki, ki vidijo vse skozi svojo osebnost, in na drugi strani fotogra- fi; biti morajo goreči, resni in morda dolgočasni pro- povedniki in obenem ljubeznjivi in zabavni z domiš- ljijo . . .“ — Torej toliko čednosti in toliko lastnosti se zahteva od ubogeta urednika.

Godčevo maščevanje. Bogati kmet Magdalen v varšavski okolici na Rusko-Poljskem je prisilil svojo hčer, ki se je bila obljubila vaškemu godcu, da se je poročila z nekim bogatim sosedom. Na svatbi je godel zavrjnjeni godec. Med veselim hrupom sta se godec in

rencija je imela na sebi od starih časov ohranjeno in samo za poroke pripravljeno obleko: belo tuniko, čez njo belo togo, pajčolan in mrežico rumenkaste barve za lase ter sveže venec cvetlic čez njo.

Rimljanske postavbe glede prognancev so bile tako stroge, da je trebalo posebnega cesarskega od- loka, ako so hoteli prepeljati truplo kakega takega u- mrljega v Rim ter ga pokopati v rodbinskem grobu. Cerkev pa je, posebno v prvih stoletjih, gledala po- sebno na to, da bi bili škofje pokopani v tistem kraju, kjer so izvrševali svojo višjepastirsko službo, da bi imela cerkev tako na viden način nepretirano vrsto svojih predstojnikov v apostolskem delovanju pred oč- mi. Škof Fabian je torej mnogo skrbel in delal na to, da bi dobil od obeh cesarjev dovoljenje, da sme teles- ne ostanke Poncijana v rudokopih Sardinije izkopati ter jih prepeljati v Rim; ker sta mu bila oba vladar- ja naklonjena, mu ni bilo težko dobiti to dovoljenje.

Fabian je tudi obenem porabil te mirne dneve, da je dal vsepovsod v katakombah, posebno pa v Ka- listovi, mnogo popravljeni in izboljšati; tukaj so z zi- danjem pritrdili že slabe stene, tamkaj so s slikami ali kakšnim drugim kinčem ozaljšali grobove slavnih mučenikov ali pa so z napravo ličnih stopnic olajšali vhode v podzemeljska grobišča. Med drugimi je dal tudi pred grobiščem, kjer so počivali njegovi predni- ki, pobeliti rjave stene hodnika ter je ozaljšati z raz- ličnimi barvami; nad tem grobiščem pa je sezidal zu- naj kapelico, kjer so se verniki zbirali ob obletnici mučenikov pri sv. maši. To je kapelica, ki stoji še danes, po 16. stoletjih, v bistvenih delih v bližini vhoda v katacombe; kakor nam poročajo knjige ro- marjev iz srednjega veka, je bila posvečena sv. Ce- ciliji in sv. Sikstu.

Kakor hitro je dobil Fabian cesarsko pismo, s kojim se mu je prenos trupel obeh mučenikov, Ponci- jana in Hipolita, dovolil, je najel ladjo, da bi v vsej svečanosti osebno v spremstvu vse mestne duhovščine izkopal telesne ostanke mučenikov v rudokopih Sar- dinije.

Ne samo radi tega, da bi pokazala papežu kraj, kamor sta pokopala mučence, sta ga morala Faustin in Florencija spremljati, ampak tudi radi tega, ker je Florencija želela iz vsega srca videti kraj, kjer sta njena ljuba dva tako dolgo in tako neznosno trpela. Kolikokrat je iz sočutja in vsa ginjena jokala vroče solze, ko sta ji v pretečenih tednih slikala muke in trpljenje neznosnega prognanstva, vdano ljubezen Hi- politovo, lepo mučeniško smrt obeh mučencev in dru- go!

Bilo je zadnji dan meseca julija, ko je odplula ladija ravno od tistega mesta, kjer so svoj čas tako neusmiljeno odtrgali Faustina od svoje ljube, od ko- der so ga peljali skupno s Poncianom v prognanstvo. Takrat — in sedaj — kako čudno je vendar nebo vse prenaradilo!

Srečno in brez vsake nezgode so dospeli na več- er tretjega dne do otoka ter določili, da bodo drugo jutro izkopal oba mučenika. Senator pa je šel z mla- dim parom in z velikim številom duhovnikov še isti večer v rudokop, da bi v molitvi in s prepevanjem psalmov prebedeli celo noč ob grobu mučenikov.

V jutru prihodnjega dne je daroval škof Fabian na grobu svetnikov sveto mašo. Nato so odprli grob in ko so zavili telesne ostanke spoštljivo v dragocene rjuhe ter jih položili v nalašč za to narejene zaboje, se je začela premikati veličastna procesija — vsi u- deleženci so imeli goreče baklje v rokah — med pet- jem himn in psalmov po temnih hodnikih rudokopa ven na prosto. (Dalje prih.)

nevsta izmuznila iz hiše. Kmalu nato je v hiši iz- bruhnul požar in na pogorišču so kasneje našli zgo- reno godčevo truplo. Nevesta se je nato vtopila v bliž- njem ribniku.

Kaznovan vinotržec. V Neumarktu na Tirolskem so veletrgovca z vinom, dr. Emila pl. Ferrari, obsodi- li na 10.000 kron globe, ker so mu dokazali, da je že mnogo let z vodo in glicerinom potvarjal vino in tako občutno škodoval vinogradništvu.

Strelna ubila 9 goved. V bližini Judenburga na Gornjem Stajerskem je ubila strelna 9 lepih goved, last posestnika Pichlerja v Aichdorfu pri Judenburgu. Ži- vina se je nahajala na paši ter je ob času nevihte zbežala pod neko drevo, v katero pa je udarila strelna in obenem ubila tudi živino. Posesnik trpi veliko ško- do, ker so bili samo 4 komadi zavarovani.

Največji vojak v nemški armadi je 22letni di- jak Peter Zimmermann, ki služi v 11. bavarskem peš- polku. Visok je 2 m 8 cm in tehta 117 kg.

Odkrito. Gospa gospodu, ki je zaradi nje sedel v voz III. razreda: „Gospod doktor, pa se vendar za- voljo mene ne boste vozili v III. razredu?“ — On: „O gospa, zaradi Vaše družčine bi se vozil tudi v ži- vinskem vozu!“

Neodpustljivo. Nekemu možu je lahkomisljena žena ušla in čez dolgo časa zopet prišla nazaj. „Lju- bi moj“, pravi ona, „saj mi odpustiš, ker sem te bila zapustila, kaj ne da?“ — Mož: „To ti že odpustim, ampak da si nazaj prišla, tega ti ne odpustim. Adijo!“

Zensko ročno delo. Nace: „Za božji čas, kaj pa da imaš tako zateklo lice?“ — Tone: „To je žen- sko ročno delo!“

Modrijan. A.: „Ta mož, ki gre mimo, je modri- jan!“ — B.: „Kako poznaš?“ — A.: „Ker molči!“

Se da pomagati. Mati: „France se ne sme iti kopat, ga trebuh boli!“ — Oče: „To nič ne de; naj plava po hrbtu!“